

V. ŠČEMELIOVAS

ŽEMĖS ŪKIO
METEOROLOGIJOS
PAGRINDAI

TURINYS

IVADAS	5
ATMOSFERA	8
Atmosferos sudėtinės dalys ir jų reikšmė žemės ūkio augalams	8
Atmosferos slėgis ir jo matavimas	11
Atmosferos sandara ir jos tyrimo metodai	14
SAULĖS RADIACIJA	19
Radiacijos įtaka klimatui ir biosferai	19
Saulės spindulių spektro sudėtis ir jos kaita	20
Saulės spektro dalių biologinė reikšmė	21
Radiacijos balansas ir jo reikšmė žemės ūkio augalams	23
Radiacijos matavimo metodai	25
Saulės radiacijos pasiskirstymas įvairiuose paviršiuose ir jos panaudojimas žemės ūkyje	28
Dienos ilgumas ir jo reikšmė augalijai	30
DIRVOŽEMIO IR ORO TEMPERATŪRA	31
Temperatūros reikšmė augalijai ir gyvūnijai	31
Dirvožemio temperatūros matavimo prietaisai	33
Dirvožemio šiluminės savybės ir terminis režimas	37
Oro temperatūra pažemio sluoksnyje ir jos svyravimas	41
Oro temperatūra įvairiose reljefo formose ir augalijoje	43
Prietaisai oro temperatūrai matuoti	44
VANDUO ATMOSFEROJE IR DIRVOŽEMYJE	48
Oro drėgnumas ir jo matavimas	48
Oro drėgnumo paros ir metinė eiga	51
Oro drėgnumo reikšmė žemės ūkiui	52
Garavimas gamtoje ir jo reguliavimas	53
Kondensacija, debesys	55
Krituliai ir jų reikšmė žemės ūkiui	67
Sniego danga	71
Dirvožemio drėgnumas	73
VĖJAS	77
Vėjas ir jo matavimas	77
Vėjas pažemyje ir jo reikšmė žemės ūkyje	80

ORAI IR JŲ NUMATYMAS	82
Orų susidarymas ir kitimas	82
Orų numatymas (progozė)	85
PAVOJINGI BEI NEPALANKŪS ŽEMĖS ŪKIUI METEOROLOGINIAI REIŠKINIAI IR KOVOS BŪDAI SU JAIS	89
Šalnos ir jų poveikis žemės ūkio augalams	90
Pavojingų žemės ūkiui šalnų pasiskirstymas ir prognozė	91
Apsaugos būdai nuo šalnų	93
Liūtys, kruša, stiprūs vėjai	94
Sausros ir sausvėjai	95
Augalų žiemojimas	97
AGROKLIMATOLOGIJOS PAGRINDAI	99
Klimatas ir jo susidarymo dėsningumai	100
Agroklimato vertinimas ir jo analogai	103
TSRS agroklimatinis rajonavimas ir agroklimatiniai resursai	106
Lietuvos klimatas ir agrotechnika	107
Mikroklimatas ir žemės ūkis	115
ŽEMĖS ŪKIO GAMYBOS AGROMETEOROLOGINIS APTARNAVIMAS	117
Agrometeorologinio aptarnavimo turinys ir formos	117
Agrometeorologinės prognozės	119
Agrometeorologiniai stebėjimai	122
PRIEDAI	128
LITERATURA	148
DALYKINĖ RODYKLĖ	149